

Az internet hasznos használata

© Fazakas Ida, © Kolozsvári Csaba

Eszterházy Károly Főiskola, Eger

fazakasida@ektf.hu, kolozsvaricsaba@yahoo.com

Míg a digitális szakadék elméletei elsősorban a hozzáférés különbségei alapján gondolják dichotómnak a társadalmat, addig a hasznos használat hangsúlyozói azt gondolják, hogy a penetráció előrehaladtával nem az a fontos, hogy ki fér hozzá az internethez és ki nem, hanem hogy ki mit csinál és mit képes csinálni, amikor használja a világhálót; a használat minősége válik megkülönböztető dimenzióvá. Még ha – ahogy egyes kutatók jósolják – teljessé válik is a telítettség a hozzáférésben, ez nem jelenti azt, hogy a digitális megosztottság legyőzött, hiszen új aspektusok, mégpedig a felhasználók közötti különbségek válnak fontossá.

A *DiMaggio és Hargittai* (2001) páros által javasolt új megközelítés a felhasználók közötti egyenlőtlenségekre koncentrálna, kulcsfogalma ebből következően a digitális (vagy technológiai) egyenlőtlenség („digital inequality”). Ennek legfontosabb vizsgálandó dimenzióit a technikai apparátus, a használat autonómiájának, a képességek és készségek, a társadalmi támogatás és a *használat céljának egyenlőtlenségei*.

A digitális egyenlőtlenségek a használat céljában, sokszínűségében gyökereznek. Különösen a gazdasági haszonnal járó vagy a politikai és társadalmi tőke gyarapítására alkalmas tevékenységek elválasztása fontos a szórakozástól vagy fogyasztástól. Feltehető, hogy az iskolázottság jó előrejelzője az internet tökenövelő felhasználási módjának, noha ezek az egyenlőtlenségek összegződve az internethasználatból eredő egyenlőtlen előny szerzési esélyeket jelentenek, és így nagyban összefüggenek a társadalmi rétegzettség alapjait képező összes faktorról.

A szakirodalom a használat sokszínűségében rejlő egyenlőtlenségeket főként a hasznos használat kifejezéssel köti össze. Ennek mérésére szolgál az ún. „*Hasznos Használat Index*” (HHI). Mivel hasznosságról van szó, az index készítésekor a valamilyen szempontból hasznosnak tekinthető (valamilyen tőke növelésére alkalmas) tevékenységeket célszerű bevonni. Így tehát nem került be a szórakozás, a csetelés, a fórum és az e-mail. (ez utóbbi főleg azért, mert jókora elterjedtsége által igen csekély a differenciáló hatása.)

Összességében tehát a következő hat változóból (online tevékenységi formából) hozható általában létre a hasznos használat index:

- Munkával és/vagy tanulmánnyal kapcsolatos információk keresése
- Személyes ügyekkel kapcsolatos információk keresése
- Online újságok olvasása
- Egészségügyi/gyógyászati információk keresése
- Bankügyletek, átutalások, tranzakciók
- Termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos információk keresése és/vagy online vásárlás

Az index tehát azt mutatja meg, hogy ki hányféle célból szokta használni az internetet. Az index képzése során minden egyes online tevékenységnek azonos jelentőséget tulajdonítanak. A korábbi kutatások (Digitális szakadék monitor 2004) adatai szerint a különböző szinteken elhelyezkedő személyek eloszlása fordított V alakot mutat, vagyis a legalsó szinten (egyetlen hasznos tevékenységet sem szokott csinálni) és a legfelső szinten (az összes hasznos lehetőséget használja) elhelyezkedők vannak a legkevesebben, és a középső szinten a legtöbben.

Tehát az internet, illetve az IKT eszközök használata olyan tudás, amely, ha nagyon egyenlőtlenül oszódik a társadalmi mechanizmusok által, akkor önmagában jelentheti az egyenlőtlenségek drasztikus növekedését.

Az IKT eszközök és internet használat terjedésének pozitív olvasata is lehetséges. Az infokommunikációs eszközök terjedése azt az ígéretet rejti magában, hogy a hagyományos deprivációkat/egyenlőtlenségeket okozó tényezők hatalma gyengül, és létrejön az infokommunikációs kompetenciákra alapozott új világ. Azt feltételezhetjük, hogy az új infokommunikációs eszközök megjelenése felpuhítja azokat a korlátokat, amelyeket a hagyományos egyenlőtlenségi tényezők hoznak létre.

Tulajdonképpen az IKT eszközök használatának tudása is olyan szimbolikus jószág, amelynek megszerzése vélhetően a fiatalabb generáció számára könnyebb (digitális bennszülöttek), de annak vizsgálta, hogy a társadalom rétegei közötti elosztása mennyire egyenlő, vagy egyenlőtlen jogosan válhat a vizsgálódás tárgyává, hiszen elterjedtsége egyre jellemzőbb és az internethasználatból eredő egyenlőtlen előnyszerzési esélyeket jelenthet, vagy éppen ezek kiegyenlítését is.

Kutatásunkban létrehoztunk egy hasznos használati indexet a szakirodalom alapján, igyekeztünk a valamilyen szempontból hasznos – vagyis valamilyen tőke növelésére alkalmas – tevékenységeket, funkciókat bevonni az index kialakításába.

A kérdőívünkben olyan itemeket válogattunk össze, ahol a hasznos tevékenységek használatának gyakoriságára, ezekre vonatkozó jártasságukra vagy a konverziós funkcióikra, az offline életbe való átkonvertálásra kérdeztünk rá. Ennek megfelelően a 17.-es, 18.-as kérdések következő itemjeit szerepeltettük az indexben, összesen 16 itemet:

Gazdasági itemjei

- az internetet munkakeresésre használom
- pénzügyeimet intézem
- pályák, foglalkozások megismerésére használom
- az internetet pályaválasztási ismeretek megszerzésére használom

Kulturális itemjei

- hírek olvasása
- szakmai lapok olvasása
- politika hírek olvasása
- színház, mozijegy vásárlás
- iskolai, munkahelyi feladat

Kapcsolati itemjei

- társkeresésre használom

- új baráti kapcsolat kialakítására
- interneten keresek orvost

Magas, átlag feletti felhasználói jártasság itemjei

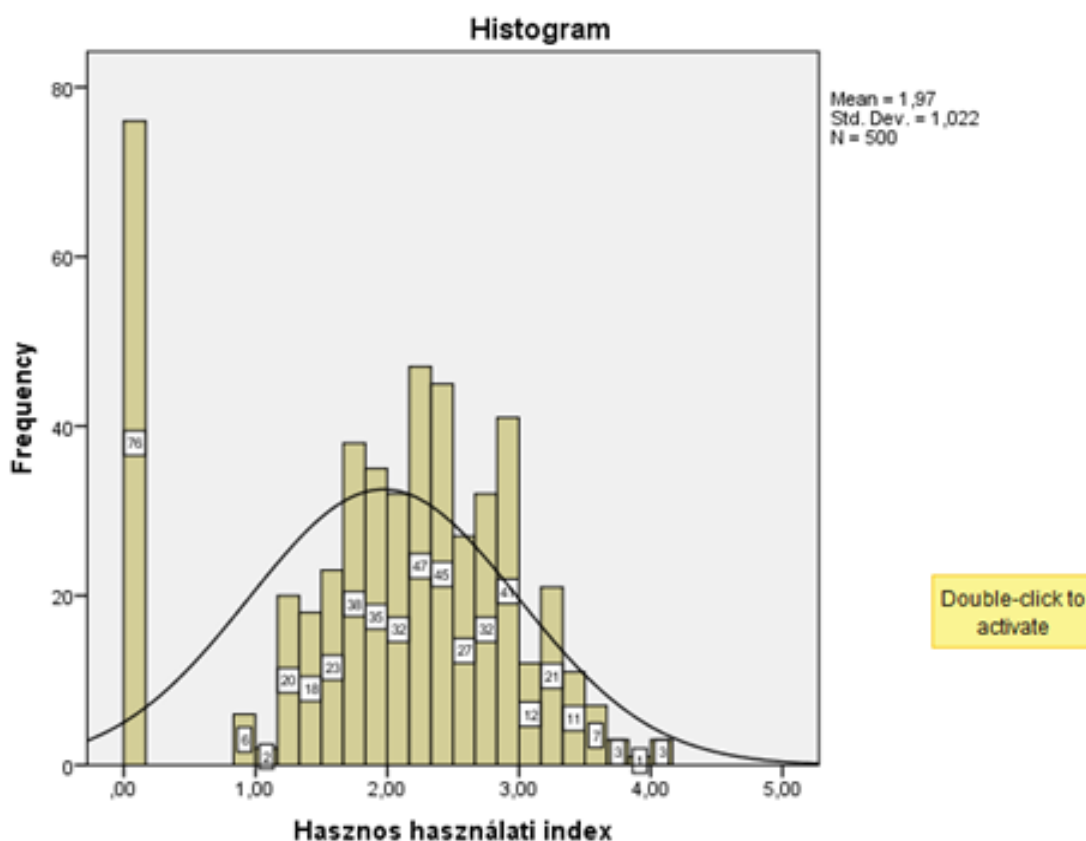
- programok letöltése
- online közös munka
- e-bank
- e-ügyintézés

Az index tehát azt mutatja meg, hogy ki hányféle célból szokta használni az internetet. Az átlagok alapján egy index-számot hoztunk létre, amelynek legmagasabb értéke 4,5.

0-1,5 - nem hasznosan használnak internetet csoport

1,5-2,5 - hasznosan használnak internetet csoport

2,5-4,5 – nagyon hasznosan használnak internetet csoport

A fenti hisztogramon a vizsgált mintának a hasznos használati index szerinti megoszlását láthatjuk. Látjuk az ábrán, hogy a különböző szinteken elhelyezkedő személyek eloszlása fordított V alakot mutat, vannak, vagyis a legalsó szinten (a 0 értéknél, egyetlen hasznos tevékenységet sem szokott csinálni) és a legfelső szinten (4,5 értéket az összes hasznos lehetőséget használja) elhelyezkedők vannak a legkevesebben, és a középső szinten a legtöbb (a 2,3 értéket érték el a legtöbben).

A hasznos használati index és a szocio-demográfiai változók közti összefüggések

Feltételeztük, hogy a HHI index értéke más és más a különféle szocio-demográfiai csoportokban. Az új változóként bevezetett index számot és szociológiai háttérváltozókat keresztábrákkal vizsgáltuk, ahol a Pearson-féle Chi négyzet 0,05 alatti szignifikanciaszintet fogadtuk el. A következő változók összefüggésében vizsgáltuk meg ezt: nem, település hierarchia, gazdasági aktivitás, életkor iskolai végzettség és jövedelem. A nemek tekintetében nem találunk szignifikáns összefüggést, az egyes hasznos használati index csoportokban való eloszlás kiegyenlített a mintában.

<i>Crosstabulation</i>						
			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Gazdasági aktivitás</i>	aktívak	Count	53	130	68	251
		% within Gazdasági aktivitás aktív/tanuló/inaktív	21,1%	51,8%	27,1%	100,0%
	tanuló	Count	1	44	50	95
		% within Gazdasági aktivitás aktív/tanuló/inaktív	1,1%	46,3%	52,6%	100,0%
	inaktívak	Count	50	21	15	86
		% within Gazdasági aktivitás aktív/tanuló/inaktív	58,1%	24,4%	17,4%	100,0%
Total	Count	104	195	133	432	
	% within Gazdasági aktivitás aktív/tanuló/inaktív	24,1%	45,1%	30,8%	100,0%	

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	94,765 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	99,410	4	,000
Linear-by-Linear Association	10,140	1	,001
N of Valid Cases	432		

Szignifikáns összefüggést találtunk a gazdasági aktivitás és hasznos használati index között. A táblázatban láthatjuk, hogy a tanulók azok akik nagyon hasznosan használják az internetet, több mint fele a tanulói mintának ide tartozik. A gazdaságilag aktív csoport (alkalmazott, vállalkozó) hasznosan használja, a gazdaságilag inaktívak (munkanélküli, gyesen, gyeden lévők, nyugdíjas, eltartott) akik nem hasznosan használják az internetet.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Lakóhely</i>	megyeszékhely	Count	23	48	56	127
		% within Lakóhely község, falu csoportosítva	18,1%	37,8%	44,1%	100,0%
	város	Count	49	95	62	206
		% within Lakóhely község, falu csoportosítva	23,8%	46,1%	30,1%	100,0%
	község, falu	Count	47	75	40	162
		% within Lakóhely község, falu csoportosítva	29,0%	46,3%	24,7%	100,0%
Total	Count	119	218	158	495	
	% within Lakóhely község, falu csoportosítva	24,0%	44,0%	31,9%	100,0%	

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,806 ^a	4	,008
Likelihood Ratio	13,526	4	,009
Linear-by-Linear Association	11,507	1	,001
N of Valid Cases	495		

A település hierarchia és hasznos használati index között is szignifikáns összefüggést találtunk. Láthatjuk, hogy főleg a megyeszékhelyen lakók használják nagyon hasznosan az internetet. A hasznosan használók csoportjában azonos arányban találunk városon illetve falun, községben lakókat.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Életkori csoportok</i>	20 év alattiak	Count	1	18	7	26
		% within Életkor szerint csoportosítva	3,8%	69,2%	26,9%	100,0%
	20 és 40 év közöttiek	Count	10	85	113	208
		% within Életkor szerint csoportosítva	4,8%	40,9%	54,3%	100,0%
	40 és 60 év közöttiek	Count	64	104	36	204
		% within Életkor szerint csoportosítva	31,4%	51,0%	17,6%	100,0%
	60 év fölöttiek	Count	43	7	1	51
		% within Életkor szerint csoportosítva	84,3%	13,7%	2,0%	100,0%
Total	Count	118	214	157	489	
	% within Életkor szerint csoportosítva	24,1%	43,8%	32,1%	100,0%	

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	194,721 ^a	6	,000
Likelihood Ratio	193,352	6	,000
Linear-by-Linear Association	129,153	1	,000
N of Valid Cases	489		

Az életkor és HH index között is szignifikáns az összefüggés. Az életkori csoportok oldaláról nézve a leghasznosabban a 20 és 40 év közöttiek használják a netet. A legkiemelkedőbb százalékos arányt a 20 év alatti csoport esetében a hasznosan használják csoportnál találjuk, ők 69,2 százalékban hasznosan használják az internetet. A nem használók csoportjában magasan felülreprezentáltak a 60 év fölöttiek 84,3 százalékban, míg a 20 év alatti válaszadók mindössze 3,8 százaléka tartozik ide.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Iskolai végzettség</i>	8 ált. vagy kevesebb	Count	22	12	0	34
		% within Iskolai végzettség	64,7%	35,3%	0,0%	100,0%
	10 évf. és szakma	Count	45	42	6	93
		% within Iskolai végzettség	48,4%	45,2%	6,5%	100,0%
	érettségi	Count	8	44	46	98
		% within Iskolai végzettség	8,2%	44,9%	46,9%	100,0%
	érettségi és szakma	Count	32	72	35	139
		% within Iskolai végzettség	23,0%	51,8%	25,2%	100,0%
	főiskola, egyetem	Count	11	49	69	129
		% within Iskolai végzettség	8,5%	38,0%	53,5%	100,0%
	Total	Count	118	219	156	493
		% within Iskolai végzettség	23,9%	44,4%	31,6%	100,0%

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	131,378 ^a	8	,000
Likelihood Ratio	141,931	8	,000
Linear-by-Linear Association	79,533	1	,000
N of Valid Cases	493		

Az iskolai végzettség – ahogy a korábbi kutatások is mutatták –szignifikáns összefüggést mutat a hasznos használattal. A táblázatban láthatjuk, hogy ha soronként vizsgáljuk az eredményeket, akkor a százalékok fordított arányban előbb csökkenek az 8 általános és kevesebb valamint a 10 évfolyam eseté, majd nőnek az érettségitől kezdődően.

A 8 általános, vagy annál kevesebb végzettségi szinttel rendelkezők egyáltalán nem képviseltetik magukat a nagyon hasznosan használók csoportjában, a legtöbben természetesen a nem használók csoportjában vannak (64,7 százalék). Ugyanez a tendencia érvényes a 10 évfolyamot és szakmai végzettséggel rendelkezőkre, de ők kiegyenlítettebben szerepelnek a nem használók és hasznosan használók csoportjában (48,4 és 45,2 százalékban).

Az érettséggel fordul meg ez az irány, itt már azt látjuk, hogy ők hasonló arányban a hasznosan és nagyon hasznosan használók csoportjába tartoznak (44,9 és 46,9 százalék) és kevesen vannak a nem használók körében (8,2 százalék).

A főiskolát, egyetemet végzettek több mint a fele tartozik a nagyon hasznosan használók csoportjába, 53,5 százalék.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Iskolai végzettség (dichotóm)</i>	Érettségivel nem rendelkezik	Count	67	54	6	127
		% within Iskolai végzettség dichotóm	52,8%	42,5%	4,7%	100,0%
	Érettségivel rendelkezik	Count	51	166	150	367
		% within Iskolai végzettség dichotóm	13,9%	45,2%	40,9%	100,0%
Total		Count	118	220	156	494
		% within Iskolai végzettség dichotóm	23,9%	44,5%	31,6%	100,0%

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	98,841 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	105,670	2	,000
Linear-by-Linear Association	96,538	1	,000
N of Valid Cases	494		

Az iskolai végzettséget ha dichotóm változóvá alakítjuk, érettségivel nem rendelkező és érettségivel rendelkezők csoportjára, akkor láthatjuk, hogy a tábla egyértelmű mutatja, minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége annál valószínűbb hogy hasznosan használja az internetet.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használnak	hasznosan használnak	nagyon hasznosan használnak	
<i>Jövedelmi kategóriák</i>	Deprivált (0-50 000 Ft)	Count	49	76	30	155
		% within Jövedelmi kategóriák	31,6%	49,0%	19,4%	100,0%
	Szegény (50 000-100 000 Ft)	Count	56	80	68	204
		% within Jövedelmi kategóriák	27,5%	39,2%	33,3%	100,0%
	Átlagos jövedelmű (100 000-200 000 Ft)	Count	11	56	51	118
		% within Jövedelmi kategóriák	9,3%	47,5%	43,2%	100,0%
	Jó helyzetű (200 000 Ft fölött)	Count	3	6	7	16
		% within Jövedelmi kategóriák	18,8%	37,5%	43,8%	100,0%
	Total	Count	119	218	156	493
		% within Jövedelmi kategóriák	24,1%	44,2%	31,6%	100,0%

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31,169 ^a	6	,000
Likelihood Ratio	34,750	6	,000
Linear-by-Linear Association	24,349	1	,000
N of Valid Cases	493		

A jövedelmi kategóriák és a hasznos használati index között is találtunk szignifikáns összefüggést a Chi négyzet együttható alapján. A táblázatban láthatjuk, hogy a deprivált csoportba tartozók kevesen vannak abban a csoportban akik nagyon hasznosan használják az internetet (19,4 százalék), kicsit többen vannak a hasznosan használók csoportjában (49,0 százalék), mint a nem használókéban (31,6 százalék).

A szegény jövedelmi csoportba tartozók közel azonos arányban vannak a különböző használati csoportokban, kevéssé emelkedik ki a hasznos használati csoport 39,2 százalékkal. Az átlagos jövedelműek közel azonos arányban vannak a hasznosan és nagyon hasznosan használók csoportjában (47,5 és 43,2 százalék). A jó helyzetűek aránya egyre nő a használati csoportokban, legtöbben a nagyon hasznosan használók között szerepelnek, 43,8 százalékban. Érdekes, hogy a jó jövedelműek kétszer annyian vannak a nem hasznosan használók körében, mint az átlagos jövedelműek.

Összességében azt látjuk, hogy minél magasabb jövedelmi kategóriában szerepel valaki, annál valószínűbb, hogy a hasznosan használók csoportjába tartozik.

Korábbi vizsgálatokban *DiMaggio és Hargittai* megállapítják, hogy az iskolázottság és a jövedelem erősen növeli a „tőkenövelő” használat valószínűségét (DiMaggio & Hargittai, 2001). Továbbá azt találták, hogy az internet használatához szükséges készségek és képességek egyenlőtlen eloszlásáról nincsenek pontos adatok, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők és a nők magabiztossága a használat területén kisebb, mint az átlagé.

Kutatásunk eredményeit összegezve láthatjuk, hogy az iskolázottság és jövedelem tekintetében hasonló eredményekre jutottunk. Továbbá a lakóhely, a gazdasági aktivitás és az életkor is befolyással van a hasznos használat valószínűségére. A nagyon hasznosan használók csoportját leginkább a tanulók, illetve gazdaságilag aktív, megyeszékhelyen lakó, 20 és 40 év közötti, főiskolát vagy egyetemet végzett és jó jövedelmi helyzetűek alkotják.

Tehát az iskolázottság, a jövedelem nagysága, a település hierarchia, életkor és gazdasági aktivitás jelentősen növeli annak valószínűségét, hogy valaki hasznos tevékenységeket végez az interneten, vagyis annak lehetőségét hordozza, hogy társadalmilag hasznos tőkét szerezzen az interneten. Ezt a csoportot nagyon magas hasznos használati index jellemzi.

Annak vizsgálatát, hogy ezt a lehetőséget mennyiben konvertálják a csoportba tartozók a következő fejezetekben taglaljuk. Megvizsgáljuk, hogy a hasznosan internetet használni tudók mennyire konvertálják az offline életbe ezeket a tudásokat, tőkét.

A hasznos használati index és a felhasználói jártasság összefüggései

Kutatásunkban megvizsgáltuk az IKT eszközökre vonatkozó jártasságot és azok összefüggéseit. Feltételeztük, hogy összefüggést találunk a használat gyakorisága, mennyisége, tapasztalata, a felhasználói jártasság és a hasznos használat között. A Digitális szakadék monitor 2004-es vizsgálatának adataiból tisztán látható, hogy minél több éve, minél gyakrabban és minél többet internetezik valaki, annál magasabb használatának hasznossági indexe.

<i>Crosstabulation</i>			<i>HHI csoportok</i>			Total
			nem használna k	hasznosan használna k	nagyon hasznosan használna k	
<i>Felhasználó i jártasság</i>	Átlag alatti felhasználó i jártasság	Count	78	0	0	78
		% within Felhasználó i jártasság	100,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
	Átlagos felhasználó i jártasság	Count	44	193	96	333
		% within Felhasználó i jártasság	13,2%	58,0%	28,8%	100,0 %
	Átlag feletti felhasználó i jártasság	Count	0	27	62	89
		% within Felhasználó i jártasság	0,0%	30,3%	69,7%	100,0 %
Total	Count	122	220	158	500	
	% within Felhasználó i jártasság	24,4%	44,0%	31,6%	100,0 %	

<i>Chi-Square Tests</i>			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	340,602 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	332,752	4	,000
Linear-by-Linear Association	209,037	1	,000
N of Valid Cases	500		

Láthatjuk, hogy a felhasználói jártasság és a hasznos használati index között szignifikáns összefüggést találunk. A táblázatból kiolvasható, hogy az átlag alatti felhasználói jártassággal rendelkezők teljes mértékben lefedik a nem hasznosan használók csoportját.

Az átlagos felhasználói jártassággal rendelkezők legtöbben a hasznosan használók csoportjában vannak (58 százalék). Az átlag feletti felhasználói jártassággal rendelkezők a nagyon hasznosan használók csoportjában felülreprezentáltak (69,7 százalék).

Megvizsgáltuk az egyes jártassági szintekhez tartozó funkciók és a Hasznos Használati Index közötti összefüggéseket. Ezeket az itemeket a jártassági szinteknek megfelelően csoportosítva mutatjuk be.

Az átlag alatti felhasználói jártasságba tartoztak az - SMS küldés / Honlap megtalálása / E-mail olvasása / Szövegírás számítógépen / Képek, dokumentumok letöltése – ezek azok a funkciók amelyekre vonatkozóan a mintában szereplők magas jártassággal rendelkeznek, ezt „mindenki képes elvégezni” kategória. *Az átlag alatti felhasználói jártasságot* igénylő feladatok kapcsán összességében elmondhatjuk az eredmények alapján, hogy a

bemutatott tevékenységeket mindenikét magas arányban a nagyon hasznosan használók csoportja alkalmazza és alul maradnak a nem hasznosan használók csoport tagjai.

Az *átlagos felhasználói jártassági* csoportba tartozó itemek a következők voltak: *Nyomtatás internetes oldalról, Linkek küldése, fogadása, E-mail fiók létrehozása, Videó megosztó használata (pl.: youtube, indavideo, vimeo), Közösségi portál használata (pl.: esemény létrehozása, ismerősök felkutatása), Programok megtalálása, letöltése, használat, Dokumentumok, képek megosztása on-line felületen, Skype használása, Mobil-névjegykártya fogadása.* Összességében azt találtuk, hogy a nagyon hasznosan használók csoportja az átlagos felhasználói szinthez tartozó itemek mindenképpen kiemelkedik a használat gyakoriságát tekintve. Ebben kiemelkedő 75 és 80 százalék közötti tevékenységek, a nyomtatás internetes oldalról, linkek küldése, fogadása, videó megosztó rendszerek használata, közösségi portálok használata, programok megtalálása, letöltése, használata. A nem hasznosan használók csoportja pedig leginkább közösségi portálokat illetve videó megosztó rendszereket használnak, a többi funkciót csak ritkán vagy soha.

Az *átlag feletti felhasználói jártassági* csoportba tartozó itemek a következők voltak: *Elektronikus ügyintézés (pl: pályázat), Elektronikus banki szolgáltatások használata (pl. közüzemi számla, távszámla, díjnet, stb.), Alkalmazások letöltése, mobiltelefonra On-line tv csatornák, adások beállítása, Információ megosztó rendszerek használata (pl. google drive, dropbox, wetransfer), Online közös munka (pl.: google dokumentumok online szerkesztése).*

Az átlag feletti felhasználói jártasságot igénylő tevékenységeket az átlagok megosztása és a százalékos értékek alapján a vizsgálati korpuszba került válaszadók általában nem gyakran használják és nem is rendelkeznek magas jártassági szinttel ezekre vonatkozóan.

Összegzésként elmondhatjuk, hogy az átlag feletti felhasználói jártasságot igénylő itemeket általában kevesebb arányban használják a vizsgálati korpuszba került válaszadók. E-banki szolgáltatást és e-ügyintéztést a nagyon hasznosan használók csoportja használ gyakrabban, a nem hasznosan használók soha. Az online közös munka is inkább a nagyon hasznosan használók csoportjára jellemző. Online tv beállítást viszont nem használják a mintába került válaszadók.

Irodalom

DiMaggio, Paul, Hargittai Eszter (2001). *From the 'Digital Divide' to Digital Inequality: Studying. Internet Use as Penetration Increases.* Working Paper No. 15. Princeton: Center for Arts and Cultural Policy Studies, Princeton University.
<http://www.princeton.edu/~artspol/workpap/WP15%20-%20DiMaggio%2BHargittai.pdf> [2015.01.04.]